

Godt landmandskab skal ses i et nyt lys

Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i 2022/23

Beretningen indledes med klip fra denne film <https://www.youtube.com/watch?v=zGgaNbDw9IsV> med Kaare Larsen

Indledning:

Når jeg ser film og billeder som denne – så bliver jeg glad og jeg bliver stolt. **Det her er godt Landmandskab!**

De her billeder **må ikke** blive historiske!

Vores børnebørn skal ikke høre historien om ”dengang vi havde køer på marken og selv producerede mælk”, samtidig med at de spiser udenlandske fødevarer.

De skal opleve og se: at der er køer på marken, at der produceres mælk i Danmark, at vi producerer vores egne fødevarer og mætter andre munde ude i verden. Alt andet vil være uansvarligt!

Danmark er blandt de førende i produktion af fødevarer med lavest muligt aftryk på både klima og miljø. Og **Danmark har de bedste betingelser (*jordbund og klima*) for en høj fødevarerproduktion. Det glemmer man at fortælle, når landbruget bliver udskammet og Danmark igen og igen bliver fremhævet som et af de mest opdyrkede lande i verden.**

Danmark skal bruge sin styrkeposition til fortsat at producere fødevarer til en verden, hvor den globale efterspørgsel er stigende og til at vise, hvordan man producerer med lavest muligt aftryk.

Danmark ligger i et smørhul Vi er et lille land, men vi kan gøre en stor forskel!

Danmark er Europas mest opdyrkede land: "Vi ligger i et smørhul for landbrugsproduktion"

Ingen europæiske lande dyrker deres arealer så meget som Danmark. Det er der gode grunde til, forklarer professor, der dog finder det nødvendigt at reducere landbrugsarealer af hensyn til natur og klima.

Eksport fra fødevarerklungen:

- Fødevarer
- Levedyr (genetik)
- Biobaserede produkter
- Agro teknologi
- ...

Klimanationalisme er en fejlslagen strategi

Det er FN's klimapanel, som har fastlagt reglerne for hvordan udledningerne af drivhusgas skal opgøres. Alle lande, som har underskrevet Parisaftalen udarbejder altså deres opgørelser efter de samme regler.

Danske fødevarer, som eksporteres, belaster det danske regnskab, medens de produkter, f.eks. tøj som vi importerer i stor stil, belaster det land, hvori de er produceret.

Når udledningen gøres op efter de regler, vil der være nogle sektorer, det fylder mere i det nationale CO₂ - regnskab. Det mærker vi i landbruget!

FN's regler står ikke lige til at ændre, men den måde opgørelserne anvendes og italesættes kan vi lave om på. Nogle tror at vi kan redde verden, ved at skrue helt ned i DK - Vi eksporterer klimaløsninger, der kan gøre en enorm forskel, når de bliver brugt ude i verden.

Klima er et internationalt anliggende – derfor er klimanationalisme en fejlslagen strategi!

Den grønne omstilling

Sekvenser fra <https://www.youtube.com/watch?v=Vc0KD5T4V4A>) med *Niels Skovgaard, formand for Danmarks Landboudom.*

Den grønne omstilling, klimaudfordringerne og biodiversitetskrisen er den store driver i udviklingen af dansk landbrug! Udledningen af klimagasser skal sænkes og vi skal samtidig håndtere de udfordringer, som klimaændringerne har medført.

Vi ser, at nedbørs- og tørkemønstret ændrer sig med flere ekstremhændelser med lange perioder med tørke og nedbør. Det skal vi håndtere i vores produktion. Samtidig er vi også forpligtet af internationale biodiversitetsmål, som skal tænkes ind i vores hverdag.

Godt landmandskab anno 2023

- Klima
- Natur
- Biodiversitet
- Dyrevelfærd
- Miljø
- Socialt ansvar
- Ledelsesform

Godt landmandskab skal ses i et nyt lys

Der er ingen tvivl om, at vores landbrugs- og fødevareproduktion udvikler sig i en retning, som vi for bare for få år siden ikke kunne forestille os. **Godt Landmandskab** vil i fremtiden dække over noget helt andet end det jeg og de fleste af jer er opdraget med. Godt landmandskab skal ses i et nyt lys.

Godt landmandskab vil i fremtiden handle om meget mere end effektivitet og at udnytte jorden og at passe dyrene ordentligt.

Som Kaare så tydeligt sagde i videoen før, skal du have blik for detaljerne, få lavet dit klimatjek og give plads til mere biodiversitet på dine ejendom. Og mere kommer til.

Vores grundindstilling er det vigtigste, som det også blev pointeret i filmen før fra Niels Skovgaard. Grundindstillingen skal være: at vi gerne vil flytte os og at vi tænker klima, biodiversitet, miljø og natur ind i vores aktiviteter og i vores driftssystemer.

Det er godt landmandskab og det er forretningsmodellen, som bærer os videre.

Jeg siger det lige igen: **Det er godt landmandskab og det er forretningsmodellen, som bærer os videre.**

Det er dét landmandskab som vores aftagere vil stille som krav, hvis de skal købe vores varer. Nogen stiller allerede kravene.

Vi er på vej, men vi skal være indstillet på, at vi skal flytte os mere i en regenerativ retning i vores dyrkningssystemer, og vi skal være indstillet på at udnytte teknologien og data i endnu højere grad. Vi er også mange, som har hjørner og trekanter på vores marker, hvor det vil give god mening at pleje og udvikle naturen. En løs halmballe og grenaffald i hegnet er gulf for faunaen, men kan chikanere det menneskelige øje – den indstilling skal vi nok udfordre.

Klimaaftryk kan få Carlsberg til at skrotte leverandører

For at nå en ambition om klimaneutrale bryggerier er den danske bryggerikoncern Carlsberg i yderste konsekvens klar til at fravælge leverandører, hvis de ikke har lav klimapåvirkning.

KLIMA-HOVEDPINEN
I inden 2030 skal Carlsberg have klimaneutrale bryggerier. Ambitionen kan føre til, at leverandører fravælges. | Foto: Christian Charisius / Jens Dressling / Ritzaui Scanpix | Collage: Peter Thomsen

Bæredygtighed bliver et standardkrav

Vi hører det igen og igen og senest fra Carlsberg på planteavlsmødet i februar. Bryggeriet har sat klare mål op for deres råvarer allerede i 2030. De skal være produceret bæredygtigt.

Vil vi sælge maltbyg til bryggerierne – skal vi opfylde deres krav og standarder til råvarerne.

Flere store virksomheder stiller de samme krav og vi skal forvente, at det fremtidens standardkrav. Vil vi være med – må vi leve op til kravene!

Krav og dokumentation – ESG kravene har gjort sit indtog

Vores aftryk og indsats for såvel klima, som miljø og natur skal dokumenteres med data.

Det er ikke nok med påstande, der skal tal på bordet.

Om få år skal vi også rapportere og dokumentere, hvordan vores virksomheder tager socialt ansvar og i øvrigt hvordan vi agerer på det ledelsesmæssige plan.

ESG kravene har gjort sit indtog og er relevante for landbruget, når vi skal afsætte vores produkter, og når vi skal forhandle finansiering (E=Environment, S= Social, G=Governance).

Når vi kender vores udgangspunkt, har vi også et grundlag for at forbedre os.

Ligesom vi kender vores bundlinjetal fra regnskabet skal vi også kende vores aftryk på de øvrige parametre.

Jeg kan anbefale jer at benytte jer af værktøjet **ESG-green tool** og få udarbejdet en ESG-rapport, der tager udgangspunkt i jeres egne data.

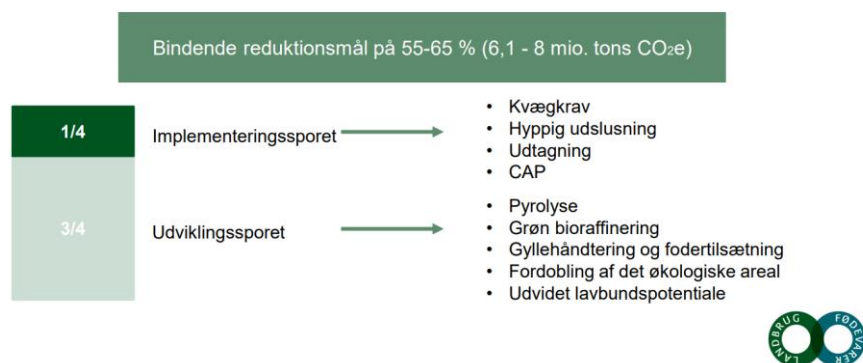
Agrovi har medarbejdere, der kan hjælpe med opgaven. I 2022 afholdt vi flere **klimadage i 2022, hvor I kunne deltage og afprøve beregningsværktøjet.**

Vi skal blive klimaneutrale

Vi er forpligtet til at blive klimaneutrale inden 2050. Inden 2030 skal vi i landbruget levere en reduktion på 55-65 % i CO₂ udledningen i forhold til 1990.

Med Landbrugsaftalen i 2021 fik vi rammerne for, hvordan vi kan nå de 55 – 65 % reduktion. Udtagning af de kulstofrige lavbundsjord er et af de vigtigste virkemidler

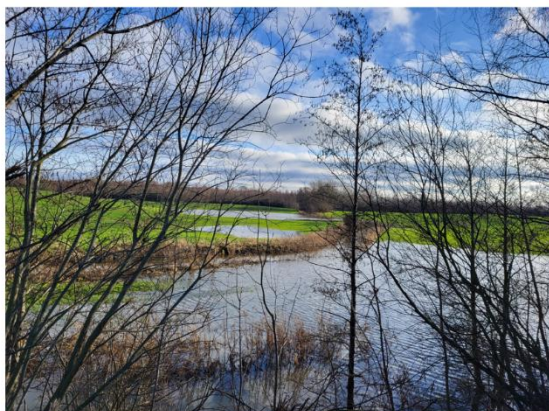
Klima i landbrugsaftalen

Lavbundsordningerne tilgodeser ikke de små ejendomme – lightmodel ønskes

Lavbundsjordene (de organogene >12 % humus) står for halvdelen af udledningerne, selv om de kun udgør 7 % af det dyrkede areal.

Udtagning af lavbundsjord

- Synergi ml. Klima, klimatilpasning, kvælstof
- Udtagning af op til 100.000 ha kulstofrige lavbundsjord
- Flere tilskudsordninger
- Arealkrav for høje – de små landbrug kan ikke gå alene
- Uklarhed om §3

Vores kulstofrige lavbundslande vejer tungt i landbrugets klimaregnskab. Når de gamle kulstofrige lande drænes udledes store mængder af CO₂.

Ved at ophøre med at dyrke disse lande, kan vi altså reducere landbrugets udledning væsentligt. I landbrugsaftalen fra 2021 blev der indgået aftale om at 88.000 ha skal udtages som vådområder eller ved ekstensivering. En væsentlig udfordring er dog, at det kortmateriale, som findes over områderne er meget usikre. Første skridt må være at få valideret det grundlæggende kortmateriale.

Der er flere tilskudsordninger, som skal understøtte udtagningsprocessen af lavbundsland både i forhold til CO₂, forsinkelsesbassiner og kvælstof. Desværre er der i hvert projekt et arealkrav på minimum 10 ha, for at man kan komme i betragtning til tilskud. Her har vi det svært i Nordsjælland.

Det er et problem at arealkravet er så højt!

Mange ejendomme har mindre områder med lavbundsarealer og her er en reel mulighed for én super synergieffekt, hvor klima og biodiversitet kan tilgodeses på samme tid. Derfor skal de mindre ejendomme også have mulighed for at blive en del af ordningerne. Jeg så gerne, at der blev etableret en light model, hvor mindre projektområder kan indgå og tælle med.

Uklarhed om § 3

Vi har desværre set, at nogle kommuner forud for et projekt har udpeget området som §3 areal. Det er ikke motiverende og fremmede for processen. **Som lodsejer mister man tilliden til kommunen, fordi man så i værste fald kan risikere ikke at få erstatning for jorden.**

Fra Landboforeningens side har vi været i dialog med flere kommuner her i Nordsjælland for at påpege problematikken og fra L&F presser man på for at få en løsning.

Pt. er situationen den, at lavbundsordningen er udsat, fordi der netop er opstået usikkerhed om kompensation til § 3 arealer i projektområderne.

De nordsjællandske kommuner inviterer til klimasamarbejde

Klimahandlingsplaner:
klimaforandringer, undgå
oversvømmelser etc.

Klimaplaner:
reduktion af udledning af
klimagasser

**Landbruget kan være
medspiller**

Nordsjællandske kommuner inviterer til klimasamarbejde

Kommunerne er forpligtet til at udarbejde **klimahandlingsplaner**. Handlingsplanerne skal beskrive hvordan kommunen i fremtiden vil håndtere ændrede nedbørsmønstre og undgå oversvømmelser ved ekstremregn.

Samtlige kommuner her i Nordsjælland udarbejder også **klimaplaner**, hvor de ser på klimapåvirkningen fra samtlige sektorer i kommunen. Kommunerne har kun mandat til at gøre noget ved deres egne tal og så kan de hjælpe/ motivere andre sektorer til at nå målene.

I den forbindelse har vi i Landboforeningen fået henvendelser fra flere kommuner, som ønsker at drøfte landbrugets rolle og muligheder for at nedbringe aftrykket. Vi tager godt imod henvendelserne og finder det positivt at kommunerne henvender sig og er interesserede i at finde løsninger sammen med os.

Det er meget generelle klimatal for landbruget, som vi præsenteres for. Vi vil derfor gerne kigge mere ind i datagrundlaget, så vi får de rigtige tal frem for landbruget. Kender vi ikke fakta, er det svært at sætte ind, der hvor effekten er størst.

Der kan være lovgivning, som vi i samarbejde med kommunerne skal se nærmere på. F.eks. hvis man skal lave en lille miljøforbedring på ejendommen er det for bureaukratisk, hvis skal man starte forfra med miljøgodkendelser – det kan ikke være rigtigt.

Pisk eller Gulerod ?

CO₂e afgift

Motivation

Pisk eller gulerod?

Pisk eller Gulerod – hvor opnås det største resultat?

Da landbrugsaftalen blev indgået, så vi ikke en CO₂ e-afgift som et muligt værktøj til at sikre klimaneutralitet i et produktivt landbrug.

Hen over efteråret og ikke mindst i valgkampen blev klimaet, landbruget og CO₂e-afgifterne et fast tema for samtlige partier fra den ene fløj til den anden.

154 ud af folketingets 179 medlemmer mener, at landbruget skal pålægges en CO₂e-afgift

Vi frygter det værste - Beregninger, som L&F i samarbejde med Landdistrikternes Fællesråd har fået udarbejdet, viser tydeligt at der er store konsekvenser med konkurser og tab af mange arbejdspladser, særlig i yderområderne.

En CO₂ e-afgift er ikke løsningen for landbruget og vi er grundlæggende imod en ekstra afgift på landbrugets biologiske processer. Med en afgift sender vi midler væk fra bedriften, som vi kunne bruge til at udvikle og investere i grønne løsninger.

Arla har været i gang længe og de bruger guleroden som driver for en omstilling. Mælkeproducenterne belønnes for klimaindsatsen. Danish Crown følger med.

Nu venter vi på ekspertudvalgets (Svarrer-udvalget) bud på, hvordan afgiften kan implementeres. Desværre er der politiske partier, der mener at afgiftspisken skal svinges allerede nu, før udvalget er kommet med en udmelding.

CO₂e-afgiften er ikke det rigtige værktøj

	1.100 kr./ton CO ₂ e, som foreslået af vismændene	Driftsresultat for ejerflønning gennemsnit 2016-2020	Driftsresultat for ejerflønning med afgift
----- mia. kr. -----			
Hele landbruget	-12,4	7,7	-4,7
--- Gennemsnitlig heltidsbedrift, mio. kr. ---			
Svineproduktion	-1,2	1,8	0,6
Malkekvæg	-2,4	0,8	-1,6
Planteproduktion	-0,6	0,5	-0,1

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af DCA afrapportering til EU og Statistikbanken, JORD1 og JORD2. Anm.: LULUCF (i alt 0,5 mia. kr.) og afgift på fossilt (700 kr.) (i alt 0,6 mia. kr.) ikke medregnet.

Konsekvenser ved afgift på 1.100 kr./ton CO₂e

Nordsjællands Landboforening

Cirkulær økonomi - spildevand og næringsstoffer

Spildevand

- Stor og stigende fokus på spildevand
- Forbedret spildevandsrensning indgår i Landbrugsaftalen (2021) og senest i SVM-regeringsgrundlaget (2022):
  - Det skal identificeres, hvor det vil give bedst miljømæssig effekt at investere i udvidelse af kapaciteten i rensningsanlæg, så større vandmængder bedre håndteres, og antallet af overløb nedbringes.
  - Regeringen vil også ændre spildevandsafgiften, så udledning af urensset spildevand fra overløb får en højere afgift end udledning af rensset spildevand.
- Se på renskrav (herunder PFAS)
- Alligevel er der ikke lagt op til markante indsatser her og nu, ud over den løbende udbygning

Noget at leve af. Noget at leve for.

Cirkulær økonomi

Cirkulær økonomi er en del af den grønne omstilling.

Helt grundlæggende handler det om at undgå spild og lade ressourcerne gå i ring eller bruge dem på en ny måde enten på bedriften eller andre steder. Dét, som er skrald hos den ene, kan blive guld hos den anden. Plast, bygningsmaterialer, biomasse - der er mange muligheder og meget at

hente ude på vores bedrifter.

Spildevand - næringsstoffer og PFAS

Recirkulation af næringsstoffer er et vigtigt område for landbruget, bl.a. fordi fosfor er en knap ressource og ikke mindst på grund af den krisesituation, vi står i nu, hvor gødningspriserne har været meget høje.

I landbruget har vi i mange år modtaget rensset spildevandsslam, som gødning og det vil vi gerne fortsætte med.

Men tør vi? Kan vi være sikre på at slammet ikke er forurennet med stoffer, som vi senere bliver straffet for at have på vores marker? Den aktuelle PFAS – problematik spøger.

Kan vi være sikre på, at der ikke er PFAS i slammet? Lige nu er der mange ubesvarede spørgsmål om PFAS' oprindelse og udbredelse. PFAS, som er i vores pesticider er kontrolleret og godkendt af Miljøstyrelsen. Andre produkter har ikke været igennem samme stramme godkendelsesprocedure.

Der skal være fokus på, at recirkulationen er sikker uden uønskede stoffer eller andet. Det er vigtigt at vi ikke efterlades i en situation, hvor vi pludselig står med nogle produkter, som ikke kan afsættes. Netop som den situation, flere naturplejere er havnet i, fordi deres kødkvæg har afgræsset PFAS-forurenede engarealer.

Verden er fyldt med dilemmaer i den grønne omstilling.

Hvem ejer klimagevinsten?

**Grønne marker og grøn energi.
Vi dyrker begge dele på landet.**

Energikrisen krabder. Hvor dyt bliver næste ekrægnng? Og hvordan skal vi holde varmen, hvis ikke verdenssituationen snart ændrer sig? Så tag et sikke. Målet er mere grøn energi i en fart, og vi har allerede nogle af løsningerne. Der er landmænd, der omsætter restprodukter til energi. Der er en hel by i Jylland, der er blevet CO2-neutral med fjernvarme på biogas fra lokale landmænd. Og der er en landmand, der opvarmer en efterskole med overskudsvarmen fra grise. Vi er en hel sektor fyldt med jordenes ideer, der kan bidrage til at løse energikrisen. Men der skal luges ud i bureaukratet, hvis nye grønne løsninger skal spire.

Hvem har ret til klimagevinsten?

Det er også cirkulær økonomi, når kraftvarmeverkerne fyrer med halm eller gyllen køres i biogasanlægget.

De sidste par måneder har vi fået henvendelser fra kommunale forsyningselskaber, som normalt baserer deres varmeproduktion på gas og flis. Nu ønsker de at aftage halm fra de lokale landmænd. Paradoksalt nok blev vi afvist af selskaberne, da vi for 10 år siden netop arbejdede for, at landbruget kunne blive leverandører af lokal biomasse til opvarmningen i Nordsjælland.

Nu har vi en ny situation, hvor vi måske kan afsætte halmen, men samtidig bliver vi nødt til at tænke på, hvordan vores CO₂ regnskab påvirkes, når vi leverer halm ud af vores eget kredsløb. Måske har halmen en større værdi hjemme i de regenerative dyrkningssystemer.

Med de nuværende opgørelsesmetoder, er det kraftvarmeverket, der høster CO₂ gevinsten, fordi halmen fortrænger det fossile brændsel.

Det er på ingen måde rimeligt at landbruget som leverandør af brændslet ikke godskrives CO₂ besparelsen, men i stedet straffes med en afgift.

Værdien af vores andelsselskaber

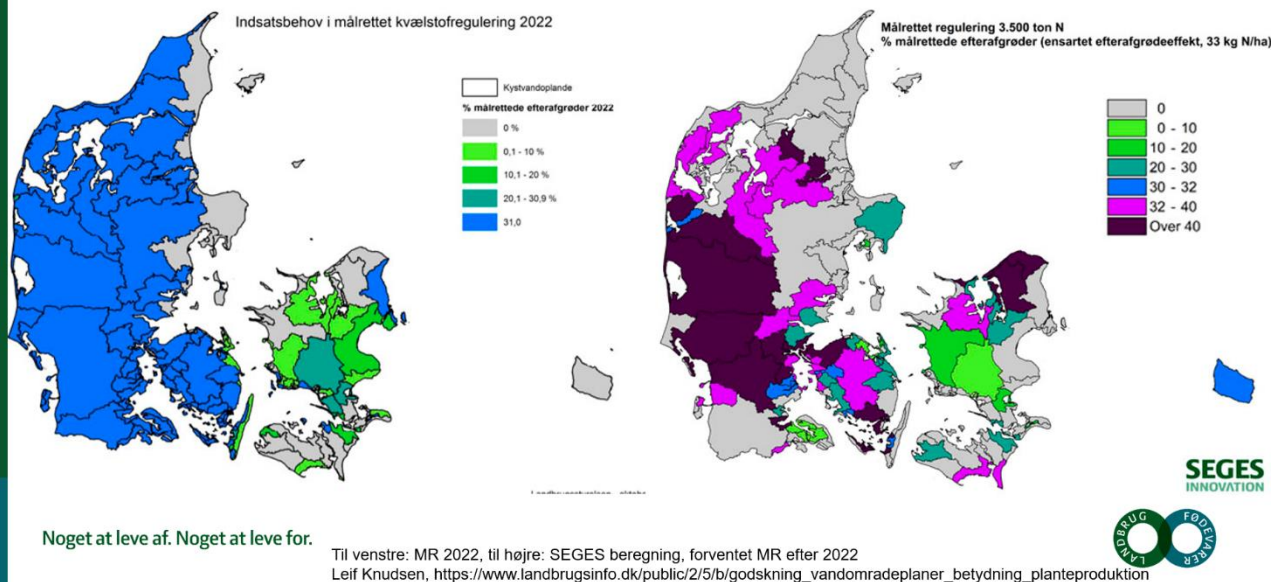
Forsyningssikkerhed - Andelsselskaberne

Invasjonen af Ukraine påvirkede på kort tid sikkerhedssituationen og forsyningssikkerheden og den usikkerhed og ustabilitet, det medførte på alle markeder påvirkede alle dele af samfundet. En overgang var vi selv bekymrede for, om vi kunne skaffe gødning og diesel til den kommende vækstssæson. Priserne himmelflugtede og fødevarerpriserne fulgte med – meget var og er fortsat uforudsigeligt.

I den nuværende situation, er det vigtigere end nogensinde, at vi har nogle stærke andelsselskaber, der har muskler og økonomi til at forblive i markedet, selv om priser på både korn og gødning stikker af. Selskaberne skal både købe vores varer og levere den gødning mm, som vi har brug for.

Vandplaner og Fjordanalyser

Indsatskravene ændrer sig

Det ser sort ud!

Den 3. og foreløbige sidste udgave af vandområdeplanerne lægger op til massiv målrettet regulering, så vi ender op med efterafgrødekrav på 60 - 100 % i oplandet til Kattegat, Isefjord og Roskilde Fjord. Det er os, som bliver ramt. Mange af Landboforeningens medlemmer bliver berørt.

Efterafgrødekravet kan blive svimlende dyrt for den enkelte landmand, og kan vise sig at være fuldstændig ineffektiv.

Paradoksalt nok var der ikke noget krav i de vandplaner, som er gældende nu (VP2). Hvad der er sket ml. de to vandplanperioder er interessant at vide – hvorfor er der den store forskel?

Vandkvaliteten i fjordene afhænger af en række andre faktorer, såsom vandskifte, dybdeforhold, andre fysiske forhold og udledning af spildevand mv. Vi mente derfor, at det er halvgjort arbejde og for ensidigt alene at fokusere på virkemidler og regulering på dyrkningsfladen.

Nordsjællands Landboforening besluttede derfor sammen med de andre sjællandske landboorganisationer at købe analyse af de to fjorde. I analyserne undersøges alle presfaktorer.

Konklusioner i forhold til Vandområdeplan 3

VP3 mangler

- Vandskifte / sæsonregulering
- Fosfor
- Spildevand

Tiltag som efterafgrøder som minimerer N-udvaskning om efterår/vinter vil have begrænset effekt på tilstanden i fjorden

Hovedkonklusion: VP3 rammer ikke skiven

Konklusionen fra undersøgelsen er klokkeklar:

"Den 3. og foreløbige sidste udgave af vandområdeplanerne (VP3) rammer ikke skiven, og tiltag som efterafgrøder, der minimerer N-udvaskning om efterår/vinter vil have begrænset effekt på tilstanden i fjorden!"

Konklusionerne er ikke til at misforstå. Der **skal** kigges i flere retninger end dyrkningsfladen, hvis miljømålene skal opnås. **Problemet er bare, at politikere og medierne sætter lighedstegn mellem god økologisk tilstand og kvælstofreduktion fra landbruget.**

Analyserne viste da også, at kvælstof, der udvaskes om vinteren, ikke kan være skyld i algeopblomstringen i sommeren, da vandudskiftningen sker hver 3. uge og ikke én gang årligt, som antaget i MST's udkast til VP3. I planerne er der heller ikke taget højde for de sæsonudsving, der er i udvaskningen af næringsstoffer.

Det kom ligeledes frem, at der ikke er den tilstrækkelig fokus på påvirkningen fra udledning af spildevand (urensset og ukendte mængder) samt fra fosfor, der bl.a. kommer fra spildevand, brinkerosion og overfladetab fra marker.

Det kan føles som en omvendt bevisbyrde, når vi selv skal skaffe dokumentationen for, hvilke faktorer, der påvirker vandmiljøet i Isefjord og Roskilde Fjord. Alligevel har vi i bestyrelsen ikke tvivlet på at det var nødvendigt at få de faglige data på plads.

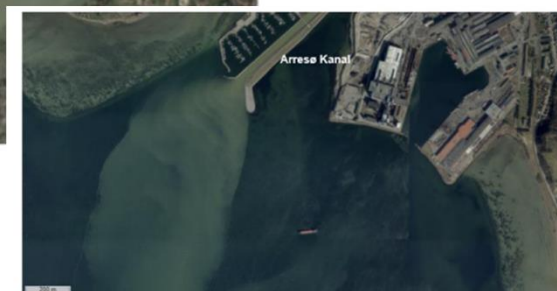
Resultaterne og data har dannet grundlag for høringsvar til MST, debatindlæg og videre arbejde med spildevand etc.

Med rapporterne under armen går vi derfor til de lokale politikere og de grønne organisationer -

opmærksomheden skal være det rigtige sted. Rapporten viser med al tydelighed at der er brug for en second opinion på vandplanerne.

Udløb fra Arresø i Roskilde fjord forår 2021

Kilde: © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Spildevand og de kommunale overløb

Artikel i WaterTech 14. marts 2023

Der skal styr på de kommunale overløb

På baggrund af den viden, vi fik om spildevandspåvirkning af vandmiljøet i fjordene har vi i samarbejde med L&F sat gang i et **"opklarings"arbejde**.

Vi vil have større politisk opmærksomhed på overløb af urensset spildevand til vores vandløb og søer. Først skal datagrundlaget i orden. Vi kigger kommunerne i kortene. Er omfanget af overløb korrekt? Kommer overløbene ind i statistikken som de skal? Er rensningsanlæggenes kapacitet gearret til at undgå overløb. Landbruget skal dokumentere med to decimaler, hvad skal og gør kommunerne? Kontrollerer de sig selv?

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi fra landbrugets side også ønsker et ordentlig vandmiljø og rent grundvand. Det kan bare ikke nytte noget, hvis vi bruger de forkerte værktøjer eller sætter ind de forkerte steder. Derfor er det vigtigt, at andre uden for landbruget også får øjnene op for problematikken.

Bæverne er fortsat en plage

Bæverne er fortsat et problem

Nordsjællands
Landboforening

Billederne viser nye bævergnav. Det tv. er fra Pøle Å og det andet er fra Tinghuse å. Foto. Michael Andreasen

Urenset spildevand er ikke det eneste som påvirker vandløbene og vores arealer. Bæverne er blevet en plage i Nordsjælland og problemerne er ikke blevet mindre!

Sidste år viste vi, hvordan de har spredt sig ud i vandløbene, siden de blev sat ud i 2009. Problemerne bliver ikke mindre og jo mere vi har dykket ned i reglerne og aftalerne, føler vi os ført bag lyset. Da vi lavede aftalerne med Naturstyrelsen, blev vi lovet, at problemer ville blive løst.

Bæverne er fortsat et problem

Billedet til højre er fra januar måned 2023. Bæverdæmningen ligger i skoven nedstrøms (uden for billedet). Som det ses, kan vandet ikke komme væk. Åen modtager også vand fra Helsingø. Foto Michael Andreasen og Thomas Larsen.

Vi kan og vil ikke acceptere, at der står vand i køersporerne efter mejetærskeren i august og ej heller på andre tidspunkter af året – der skal findes løsninger nu.

BNBO

- Arbejdet fortsætter
- Fristforlængelse
- Erstatningsstørrelser

BNBO/grundvand

Fristen var 31. december 2022. Arbejdet blev ikke fuldført inden for den oprindelige. Vi arbejder videre.

Vi har holdt flere møder, hvor vi har klædt medlemmerne på, så de har kendt deres rettigheder, vi har presset på i kommunerne for at få sat gang i arbejdet og vi har været bisidder ved flere

forhandlingsmøder. **Det er dybt frustrerende at forsyningsselskaberne ikke accepterer erstatningsniveauet fastlagt af Overtaksationskommissionen. Vi er ikke orienteret om, at der er landmænd, som har sagt nej til at indgå frivillige aftaler, men der er uenighed om erstatningsstørrelsen og derfor er flere aftaler ikke afsluttet.**

Biodiversiteten på vores ejendomme

Som jeg nævnte indledningsvis skal vi indtænke biodiversitet i vores planer derhjemme. Mange gør det allerede og har gjort det længe andre er først rigtig kommet videre med arbejdet i forbindelse med den nye landbrugsreform.

Vi har alle en fælles interesse og et fælles ansvar for at skabe bedre vilkår for natur og biodiversiteten i det åbne land.

Hvordan kan det indarbejdes og harmonere med de aktiviteter, vi har på vores ejendomme i dag? Det var temaet på det inspirationsmøde, som vi for 2. år i træk afholdt sammen med vores medlemmer.

I samarbejde med ni nordsjællandske kommuner arbejder vi videre med projekt Nordsjællands Faunastriber, som har en flot tilslutning. Vi har fokus på de hjemmehørende arter og flerårige urter, så vi undgår økologiske fælder.

Fremrykket kategorisering

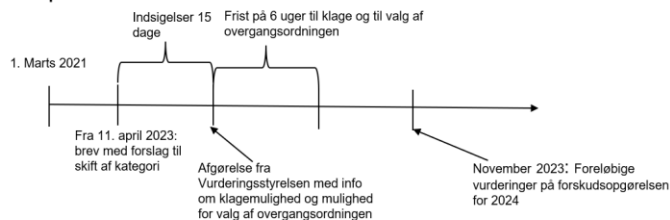
Fremadrettet vil en ejendom kunne blive kategoriseret som:

- Ejerbolig
- Landbrugsejendom
- Skovejendom
- Erhvervsnejendom

Kategorien er gældende pr. 1. marts 2021

Der er mulighed for at **klage** over kategoriseringen og/eller **vælge overgangsordningen**

Vær opmærksom på tidsfrister:

Noget at leve af. Noget at leve for.

Den nye ejendomsvurdering

Med den nye ejendomsvurdering er der flere små ejendomme, som kan komme i klemme, fordi SKAT omkategoriserer til boligejendom.

Fra foreningens side har vi fulgt arbejdet tæt. L&F indsender høringsvar. Vurderingerne kommer snart i E-boks. Hold øje - der skal reageres hurtigt, vi har kun 15 dage til at komme med indsigelser. Agrovi indkalder til fyraftensmøder.

Nordsjællands Landboforening er et stærkt fællesskab – der tager hånd om fremtiden

At søge og få politisk indflydelse er et langt sejt træk. Sjældent kan man nå derhen hvor man vil med et enkelt opkald, et enkelt høringsvar eller et læserbrev – der skal mere til:

- **Vi skal vise hvad vi står for og hvad vi mener og vi skal pege på løsningerne**
- **Vi skal sørge for at opbygge nogle gode relationer**
- **Vi skal informere og frembringe fakta**
- **Vi skal være synlige og fortælle de gode historier.**

Arbejdet finder sted i mange forskellige fora og på mange fronter for at opnå eller påvirke resultaterne i den rigtige retning. Vi ved det og vi gør det!

Lokalt i foreningen, i bestyrelsen, blandt vores repræsentanter, i vores rådgivning og på Axelborg arbejdes der på højtryk for at søge indflydelse og varetage jeres interesser. Og I gør det selv hver dag – måske endda uden at I er helt bevidste om det.

Vi er ikke en støjende forening her i Nordsjælland, men Lavmælte strategier kan være mere effektive end store overskrifter i en avis.

Vi gør hvad vi kan, for at sætte foden i døren for at varetage medlemmernes interesser.

Det kan være lettere sagt end gjort, at måle og synliggøre resultaterne, fordi de kan være længe undervejs eller måske ser problemet aldrig dagens lys: Banen er fri, fordi stenen aldrig fik lov at rulle ned og forhindre at vi kommer derhen hvor vi ønsker.

eg vil gerne vise jer denne liste uden at gå i detaljer – det her er fra L&F og det er ret imponerende, hvad der er opnået.

Der er ingen tvivl om at flere danskere bør vide mere om dansk landbrug. Kendskabet til landbrug og fødevarereproduktion er naturligt begrænset, fordi størstedelen af Danmarks befolkning ikke længere har en relation til landbruget. Hvad vi ser som helt naturligt og logisk, kan virke fremmed og uforståeligt for andre. Det skal vi have respekt for, men **vi skal ikke acceptere**, når manglende indsigt fører til forfejlet og misvisende debat, som i sidste ende også kan føre til beslutninger og lovgivning, med alvorlige konsekvenser til følge.

Indsigt gør det naturligvis ikke alene, men det er et skridt på vejen. Vi kan alle gøre en forskel. og der er så meget at fortælle om vores arbejde. **Hver og en er vi ambassadører.**

En stor tak til jer der tager imod besøg fra børnehaver, skoler, virksomheder m.fl. og til jer der holder åbent Landbrug, lukker køerne på græs eller på anden måde viser jeres aktiviteter frem. Det kommer hele landbruget til gode.

Politikerne i felten

Fra foreningens side arbejder vi kontant på at opbygge relationerne til politikerne og klæde dem på med faglig viden. Vi vil rigtig gerne have dem med ud i marken eller i stalden – de skal se virkeligheden.

Vi sørger selvfølgelig for at vise og synliggøre, hvordan landbruget arbejder i en mere bæredygtig retning. Det er ikke altid at vi er enige, men generelt oplever vi lydhørhed. Vi peger på konsekvenser, benspænd og på de løsninger, der skal til for at omstillingen kan komme op i et endnu højere gear.

Vi havde et meget travlt efterår i Nordsjælland både før og under valgkampen. Vi er glade for at så mange af de lokale folketingskandidater tog sig tid til at komme med i felten og blive klogere på landbruget.

Landbrug og Fødevarer arbejder tilsvarende med besøg, politiske udspil, allianceopbygning, konsekvensberegninger, task force, SoMe kampagner, debatindlæg og meget mere.

Nytter det så noget kan man spørge? - Det mener vi! Jeg tør i hvert fald ikke lade være!

Politikerne i felten august – oktober 2022

- 11 besøg med folketingskandidater i mark og stald
- P1-Debat, P4 morgen og i P3
- DR-aftenshowet
- TV2 News
- TV avisen
- DR2 Debatten med Clement Kjærsgaard
- Vælgermøde med 7 partier fra både rød og blå blok
- Åbent Landbrug

Nordsjælland har så meget at byde på

Vi bor godt - Vores placering er unik.

Det er tæt på skov og strand, der er kulturhistorie, der er smuk natur og meget mere at rejse efter. Turisterne er vilde med det. Nogle har et sommerhus andre kommer her blot på visit en enkel dag.

Da vi holdt møde med Visit Nordsjælland i sidste måned for at drøfte evt. samarbejdsflader, blev vi sendt afsted med beskeden: Sig til jeres medlemmer at der mangler senge, stier og oplevelser på landet – det kan I levere – turisterne er klar til at betale.

(Husk at udnytte de markedsføringsmuligheder du via dit medlemskab kan få via L&F's platforme.)

Vi har så meget at byde på også til hinanden - vi kan inspirere og lære af hinanden. I januar stod vi sammen med Smag på Nordsjælland bag et arrangement om gårdbutikker og alternativ anvendelse af landbrugsbygninger. Interessen og nysgerrigheden var stor. Vi var mere end 60 deltager. Tak til Rokkedyssegaard, som var værter.

Deltagerne fik noget med hjem, men det gjorde vi også, her er noget at arbejdet videre med for foreningen. Vi håber at vi sammen med SPN eller andre kan invitere ind til lignende inspirationsarrangementer.

Vi har brug for hinanden – vi har brug for en stærk politisk organisation – vi har brug for sammenholdet. Jeg vil derfor igen opfordre jer til at invitere jeres nabo med i foreningen. Jo flere vi er, jo bedre kan vi varetage jeres interesser - **Og jo nemmere bliver det at skabe resultaterne og vise det gode landmandskab.**

Kære medlemmer, gæster, presse og medarbejdere

Tak for det store fremmøde til årets generalforsamling, og tak for opbakningen til vores fælles forening.

Tak for ordet!